

Náhradou škody za nedostatečnou kvalitu ovzduší se bude znovu zabývat Nejvyšší soud

24.5.2023 - Kamila Abbasi | Ústavní soud ČR

I. senát Ústavního soudu (soudce zpravodaj Vladimír Sládeček) zčásti vyhověl ústavní stížnosti a zrušil usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2022 č. j. 30 Cdo 1749/2022-367, kterým bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu a spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatel se v řízení před obecnými soudy domáhal na základě zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, spočívající v silném stresu a obavách o zdraví své i členů rodiny a celkově zhoršené kvalitě života. Újma vznikla v důsledku nepřijetí účinných opatření ke snížení znečištění ovzduší v místě bydliště stěžovatele pod úroveň zákonných imisních limitů. Obvodní soud pro Prahu 10 žalobu stěžovatele zamítl. Shledal sice vznik nemajetkové újmy i nesprávný úřední postup spočívající v nevydání akčního plánu a Programu zlepšování kvality ovzduší, avšak nárok stěžovatele byl již promlčen. Městský soud v Praze odvolání zamítl. Nejvyšší soud odmítl dovolání pro nepřipustnost z důvodu, že se stěžovatel v dovolání vymezoval proti skutkovým zjištěním odvolacího soudu a uplatnil tak nezpůsobilý dovolací důvod.

Stěžovatel zejména namítal, že v dovolání nezpochybňoval skutková zjištění odvolacího soudu ani soudu prvního stupně a nijak s nimi nepolemizoval. Podle něj však v důsledku nezákonné nečinnosti příslušných orgánů nebylo v místě bydliště stěžovatele dosaženo takového stavu znečištění ovzduší, který nepřekračuje závazné imisní limity. Nezpochybňuje však, že byla přijata opatření, jejichž cílem bylo zlepšení stavu znečištění ovzduší, ani že v letech předcházejících podání žaloby došlo k postupnému zlepšení stavu ovzduší. Na tom svou argumentaci nestavěl.

Ústavní soud dospěl k závěru, že Nejvyšší soud odmítnutím dovolání stěžovatele pro nepřipustnost porušil jeho právo na přístup k soudu, tedy právo na soudní ochranu a spravedlivý (řádný) proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Proto rozhodnutí Nejvyššího soudu zrušil. Nejvyšší soud postavil své odmítavé rozhodnutí na závěrech, které z tvrzení stěžovatele obsažených v dovolání nevyplývají. Podle argumentace stěžovatele před Nejvyšším soudem nebylo dosaženo takového stavu znečištění ovzduší, které nepřekračuje závazné imisní limity. Dovolací námitka tak zjevně nevychází z tvrzení, že v důsledku nepřijetí namítaných opatření se životní prostředí v místě bydliště nezlepšilo. Dovolání stěžovatele mělo být posouzeno jako přípustné a Nejvyšší soud se jím měl věcně zabývat.

Úkolem Nejvyššího soudu nyní bude posoudit dovolání znovu, přičemž je vázán právním názorem vysloveným v nálezu Ústavního soudu. Z důvodu zásady minimalizace zásahu do činnosti obecných soudů se Ústavní soud rozhodnutími nižších soudů nezabýval.

<https://www.usoud.cz/aktualne/nahradou-skody-za-nedostatecnou-kvalitu-ovzdusi-se-bude-znovu-zab-yvat-nejvyssi-soud>